

A más földjét elorzók lelkei

Ezeket a nép megkülönbözteti a lidérctől. A tüzes emberek nem bent a faluban, hanem kint a határban nyugtalanítják a népet; ezek azokból lesznek, kik mások földeit elszántották, mások birtokát elmérték, mezsgyét meghamisítottak, határköveket és táblákat alattomban áttettek, helységek határait hamisan esküdtek s a többi. Ezeknek lelkeik tüzes sziporkák vagy tüzes golyók képében bolongnak kint a határban, és a nép hite szerint leginkább azon helyen tartózkodnak, hol valaha igazságtalanságot és hamisságot követtek el.

Csallóközben a sok mocsárok és posványok miatt igen gyakoriak. A tüzes emberek senkit nem bántanak, s úgy látszik, csak az emberek nyugtalanítására, háborgatására, ijesztgetésére kárhoztatvák; éjszakának idején a határban kint dolgozgatók, utazók vagy marhát őrzők által leginkább láthatók. Gyakran úgy megrétfálják az embert, hogy a félénkebbek majdnem kétségbeesnek; például: nyomban követik őtet, mennél jobban fut, annál jobban futnak ők is utána, ha megáll, megállnak ők is, körülszállongják a szekeret, a kerekek és barmok közt röpködnek, néha az ökrök szarvára vagy hátára ülnek, sőt némelykor felmennek a szekérre, és az ember fején, vállán vagy hátán állapodnak meg. Mennél jobban imádkozik az ember és fél tőlök, annál inkább csintalankodnak körüle, sőt a nép igenyest hiszi, hogy imádság még előcsábítja és szemtelenebbekké teszi őket, ellenben a bátorság és kicifrázott káromkodás leghatalmasabb fegyver ellenök, így például: ha valaki felé jönnek, vagy közibök csap ustorral, bottal, és jól elkáromolja magát, eltávoznak, néha pedig el is enyésznek.